

VELIKI PETAK

LITURGIJSKA GODINA B

2. TRAVNJA 2021.

Petak muke Gospodnje

Bogata liturgija Velikog petka posve se razlikuje od svih ostalih bogoslužja. Ovo je jedini dan u kojem Crkva ne posvećuje euharistiju, liturgija se ne zove misa nego obred ili služba, oltar je ogoljen, bez križa, svijeća, oltarnjaka. Svećenik/ci prilikom ulaska u crkvu iskazuju počast oltaru (koji je simbol Isusa Krista) tako što liježu na pod, p rostiru se ničice, i ostaju tako u šutnji kajuci se za svoje grijeha i grijeha cijelog svijeta zbog kojih je Isus raspet. Veliki petak nije dan tuge nego razmatranja Kristove smrti po kojoj smo primili spasenje.

Obitelj može pročitati sva liturgijska čitanja ili za čitanje odabrati samo pojedina. Uputno je pročitati evanđelje ili umjesto njega izmoliti pobožnost križnog puta.

Ugodno se smjestimo, umirimo se i raspoložimo svoje srce za susret s Bogom kroz njegovu riječ koju nam danas upućuje. Poslušajmo/pročitajmo riječi Svetoga Pisma.

Molitveni stav klanjanja Bogu: pasti ničice

Dozvolimo da naše tijelo postane mjesto susreta s Bogom. Našim mislima, riječima, ali i našim tijelom molitveno se izražavamo u crkvi i kod kuće. Sklopljene ruke, klanjanje, klečanje, stajanje, sve su to molitveni stavovi koje redovito činimo za vrijeme mise. U liturgiji postoji još jedan tjelesni izraz, a to je klanjanje do zemlje ili prostracija. Ovu obrednu gestu možemo vidjeti od svećenika na Veliki petak i prilikom svećeničkog ređenja. Obrednikom nije propisano da se vjernici za vrijeme obreda prostiru, no naša kućna Crkva mjesto je na kojemu možemo uvesti ovu praksu. Ovo može biti osobit način svjedočenja vjere našoj djeci, pokazujući pred Bogom svoju poniznost, poslušnost, podložnost i strah Božji prostirući se u molitvi do poda.

Isus je moleći u Getsemanskom vrtu, pripremajući se da prihvati Božju volju pao ničice moleći. (Mt 26, 39) Ovo spuštanje do zemlje simbol je našeg odricanja, prihvaćanja Božje volje, umiranja sebi. Pridižući se spremni smo novom snagom vršiti Božju volju.

Za slavlje pripremiti:

- Raspelo
- Svijeće
- Tekst: „Križni put sina Josipovog“
- Materijal za izradu obiteljskog križa

ZA VODITELJA

Molitvena priprema

Oče moj nebeski,

Danas se želim odazvati Tvom pozivu da čuvam, naviještam i poslužujem Tvoju svetu Riječ u našoj kućnoj Crkvi. Ponizno Te molim, oprosti mi moje grijeha i ulij u mene svoju milost da Tvoju Riječ ispravno razumijem, uz nju životom prionem, nju svjedočim i nađem pravi način kako da je navijestim u našem domu.

Duše Sveti, koji si po sakramentima u mene ulio tolike milosti, dođi, otkloni svaku zapreku i učini me glasnikom Radosne vijesti u mojoj obitelji. To Te molim po Kristu Gospodinu našem. Amen!

Tekst iz dječje Biblije

- Isus je uhvaćen i razapet

Kratice biblijskih

1. čitanje	Iz 52,13 – 53,12
Psalam	Ps 31,2.6.12-13.15-
2. čitanje	Heb 4,14-16; 5,7-9
Evanđelje	Iv 18,1 – 19,42

Sadržaj kateheze:

- Liturgijski tekstovi
- Predložene obiteljske aktivnosti
- Ideje za proslavu
- Molitve
- Razmatranje

LITURGIJSKA ČITANJA

Čitanje knjige proroka Izaije

Gle, uspjeh će sluga moj, uzvisit će se, podignuti i uzdići veoma! Kao što se mnogi nad njim užasnuše – tako mu je lice neljudski bilo iznakaženo te obličjem više nalicho na čovjeka – tako će on mnoge zadiviti narode i kraljevi će pred njim stisnuti usta videć ono o čemu im nitko nije govorio, shvaćajuć ono o čemu nikad čuli nisu: »Tko da povjeruje u ono što čusmo, kome li se otkri ruka Gospodnja?«

Izrastao je pred njim poput izdanka, poput korijena iz zemlje osušene. Ne bijaše na njem ljepote ni sjaja da bismo se u nj zagledali, ni izgleda da bi nam se svidio. Prezren bijaše, od ljudi odbačen, čovjek boli, vičan patnjama, od kog svatko lice otklanja, prezren bijaše, obscijenjen. On slabosti naše ponije, naše boli uze na se, a mi ga držasmo udarenim, od Boga pogođenim, poniženim. Za naše je grijeha on proboden, za opačine naše satrt. Na njega pade kazna radi našeg mira, njegovom se modricom izliječismo. Poput stada svi smo mi lutali, svatko je svojim okrenuo putem. A Gospodin je svalio na nj bezakonje nas sviju. Zlostavljahu ga, a on se pokori i usta svojih ne otvori. Ko janje na klanje odvedoše ga, ko ovca, nijema pred onima što strigu, usta svojih ne otvori. Iz pritvora je i sa suda otet; tko se brine za njegovu sudbinu? Da, iz zemlje je živih uklonjen, za grijeha naroda svog na smrt izbijen. Ukop mu dadoše među zločincima, a grob mu bi s bogatima, premda ne počini nepravde nit mu usta laži izustiše. Al Gospodinu se svidje pritisnuti ga bolima. Žrtvuje li život svoj ko naknadnicu, vidjet će potomstvo, produžiti sebi dane i Gospodnja će se volja po njemu ispuniti. Zbog patnja duše svoje vidjet će svjetlost i nasiti se spoznajom njezinom. Sluga moj pravedni opravdat će mnoge i krivicu njihovu na sebe uzeti. Zato ću mu mnoštvo dati u baštinu i s mogućnicima plijen će dijeliti jer sâm se predao na smrt i među zlikovce bio ubrojen, a on grijeha mnogih ponese na sebi i zauze se za zločince.

»Ovo je tijelo moje – za vas. Ovo činite meni na spomen.«

Psalam 31.

Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!

Tebi se, Gospodine, utječem, o da se ne postidim nikada: u svojoj me pravdi izbavi! U tvoje ruke predajem duh svoj: otkupi me, Gospodine, Bože vjerni.

Dušmanima svojim ruglo postadoh, susjedima podsmijeh, a znancima strašilo; koji me vide vani, bježe od mene. Nestalo me ko mrtvaca iz sjećanja ljudi, postadoh ko razbijena posuda.

A ja se, Gospodine, u tebe uzdam; govorim: Ti si Bog moj! U tvojoj je ruci sudbina moja: istrгни me iz ruke dušmana i onih koji me progone!

Rasvijetli lice nad slugom svojim, po svojoj me dobroti spasi. Budite hrabri i jaka srca,

Čitanje Poslanice Hebrejima

Bračo: Imajući velikoga Velikog svećenika koji prodrije kroz nebasa – Isusa, Sina Božjega – čvrsto se držimo vjere. Ta nemamo takva velikog svećenika koji ne bi mogao biti suputnik u našim slabostima, nego poput nas iskušavana svime, osim grijehom. Pristupajmo dakle smjelo prijestolju milosti da primimo milosrđe i milost nađemo za pomoć u pravi čas!

Ta Krist je u dane svoga zemaljskog života sa silnim vapajem i suzama prikazivao molitve i prošnje Onomu koji ga je mogao spasiti od smrti. I bi uslišan zbog svoje predanosti: premda je Sin, iz onoga što prepati, naviknu slušati i, postigavši savršenstvo, posta svima koji ga slušaju začetak vječnoga spasenja.

Riječ Gospodnja.

Razmatranje: Tajna

Današnjim bogoslužjem pratimo Isusa u smrt. Smrt je tako prirodna, a u isti mah toliko neshvatljiva i zastrašujuća neminovnost čovjekovog života. Za svakog čovjeka ona je nedokučiva tajna pred kojom ne možemo ostati ravnodušni. Isus, čovjek poput sviju nas, bio nam je jednak u svemu, osim u grijehu. Iskusio je trpljenje, patnju, mučenje i smrt, i njome promijenio cjelokupno poimanje završetka našeg ovozemaljskog života. Svojim uskrsnućem potvrđuje da smrt nema posljednju riječ. Unatoč našoj vjeri u uskrsnuće mrtvih, kao da još uvijek samo riječima ispovijedamo vjerovanje, ali srcem teško pristajemo slaviti smrt kao prijelaz iz ovog života u vječni život. Danas se s Crkvom klanjamo pred spravom za mučenje koja je postala sredstvom našeg spasenja. Zastanimo u šutnji pred ovom tajnom, tajnom Božje ljubavi, koja se predaje do kraja za svakoga od nas. Promatrajmo Isusov grob dok u nama odjekuju riječi Psalma 31.: „Budite hrabri i jaka srca, svi koji se u Gospodina uzdate!“

UVODNA MOLITVA

Pomolimo se.

Gospodine Isuse Kriste, danas te pratimo na tvom križnom putu. Promatrajući tvoju muku mislimo i molimo za sve kojima je teško i koji trpe. Pomozi nam da, zagledani u tvoj križ, možemo lakše nositi naše životne križeve i tako ujedinjeni s tobom vršiti volju Oca nebeskog. Amen.

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme:

Izide Isus sa svojim učenicima na drugu stranu potoka Cedrona. Ondje bijaše vrt u koji uđe Isus i njegovi učenici. A poznaše to mjesto i Juda, njegov izdajica, jer se Isus tu često sastajao sa svojim učenicima. Juda onda uze četu i od svećeničkih glavara i farizeja sluge te dođe onamo sa zubljamama, svjetiljkama i oružjem. Znajući sve što će s njim biti, istupi Isus naprijed te ih upita: »Koga tražite?« Odgovore mu: »Isusa Nazarećanina.« Reče im Isus: »Ja sam!« A stajaše s njima i Juda, njegov izdajica. Kad im dakle reče: »Ja sam!« – oni ustuknuše i popadaše na zemlju. Ponovno ih tada upita: »Koga tražite?« Oni odgovore: »Isusa Nazarećanina.« Isus odvrati: »Rekoh vam da sam ja. Ako dakle mene tražite, pustite ove da odu« – da se ispuni riječ koju reče: »Ne izgubih nijednoga od onih koje si mi dao.« A Šimun Petar isuče mač koji je imao uza se pa udari slugu velikoga svećenika i odsiječe mu desno uho. Sluga se zvao Malho. Nato Isus reče Petru: »Djeni mač u korice! Čašu koju mi dade Otac zar da ne pijem?«

Tada četa, zapovjednik i židovski sluge uhvatiše Isusa te ga svezaše. Odvedoše ga najprije Ani jer on bijaše tast Kajfe, velikoga svećenika one godine. Kajfa pak ono svjetova Židove: »Bolje da jedan čovjek umre za narod.«

Za Isusom su išli Šimun Petar i drugi učenik. Taj učenik bijaše poznat s velikim svećenikom pa s Isusom uđe u dvorište velikoga svećenika. Petar osta vani kod vrata. Tada taj drugi učenik, znanac velikoga svećenika, izide i reče vratarici te uvede Petra. Nato će sluškinja, vratarica, Petru: »Da nisi i ti od učenika toga čovjeka?« On odvrati: »Nisam!« A stajahu ondje sluge i stražari, raspirivahu žeravicu jer bijaše studeno i grijahu se. S njima je stajao i Petar i grijao se.

Veliki svećenik zapita Isusa o njegovim učenicima i o njegovu nauku. Odgovori mu Isus: »Ja sam javno govorio svijetu. Uvijek sam naučavao u sinagogi i u Hramu gdje se skupljaju svi Židovi. Ništa nisam u tajnosti govorio. Zašto mene pitaš? Pitaj one koji su slušali što sam im govorio. Oni eto znaju što sam govorio.« Na te njegove riječi jedan od nazočnih slugu pljusne Isusa govoreći: »Tako li odgovaraš velikom svećeniku?« Odgovori mu Isus: »Ako sam krivo rekao, dokaži da je krivo! Ako li pravo, zašto me udaraš?« Ana ga zatim posla svezana Kajfi, velikom svećeniku.

Šimun Petar stajao je ondje i grijao se. Rekoše mu: »Da nisi i ti od njegovih učenika?« On zanijeka: »Nisam!« Nato će jedan od slugu velikog svećenika, rođak onoga komu je Petar bio odsjekao uho: »Nisam li te ja vidio u vrtu s njime?« I Petar opet zanijeka, a pijetao odmah zapjeva.

Nato odvedoše Isusa od Kajfe u dvor upraviteljev. Bilo je rano jutro. I oni ne udoše da se ne okaljaju, već da mognu blagovati pashu. Pilat tada izide pred njih i upita: »Kakvu tužbu iznosite protiv ovog čovjeka?« Odgovore mu: »Kad on ne bi bio zločinac, ne bismo ga predali tebi.« Reče im nato Pilat: »Uzмите ga vi i sudite mu po svom zakonu.« Odgovoriše mu Židovi: »Nama nije dopušteno nikoga pogubiti« – da se ispuni riječ Isusova kojom je označio kakvom mu je smrću umrijeti.

Nato Pilat uđe opet u dvor, pozove Isusa i upita ga: »Ti li si židovski kralj?« Isus odgovori: »Govoriš li ti to sam od sebe ili ti to drugi rekoše o meni?« Pilat odvrati: »Zar sam ja Židov? Tvoj narod i glavari svećenički predadoše te meni. Što si učinio?« Odgovori Isus: »Kraljevstvo moje nije od ovoga svijeta. Kad bi moje kraljevstvo bilo od ovoga svijeta, moje bi se sluge borile da ne budem predan Židovima. Ali kraljevstvo moje nije odavde.« Nato mu reče Pilat: »Ti si dakle kralj?« Isus odgovori: »Ti kažeš: ja sam kralj. Ja sam se zato rodio došao na svijet da svjedočim za istinu. Tko je god od istine, sluša moj glas.« Reče mu Pilat: »Što je istina?« Rekavši to, opet izide pred Židove i reče im: »Ja ne nalazim na njemu nikakve krivice. A u vas je običaj da vam o Pashi nekoga pustim. Hoćete li dakle da vam pustim kralja židovskoga?« Povikaše nato opet: »Ne toga, nego Barabu!« A Baraba bijaše razbojnik.

Tada Pilat uze i izbičeva Isusa. A vojnici vu; i zaogmuše ga grimiznim plaštem. I židovski!« I pljuskali su ga. A Pilat poznate: ne nalazim na njemu nikakve grimiznom plaštu. A Pilat im kaže: »Evo sluge, povikaše: »Raspni, raspni!« Kaže nalazim na njemu krivice.« Odgovoriše mora umrijeti jer se pravio Sinom Bož-

»Žedan sam.«

spletoše vijenac od trnja staviše mu ga na glaprilazili su mu i govorili: »Zdravo, kralju vno izide i reče im: »Evo vam ga izvodim da krivice.« Izide tada Isus s trnovim vijencem, u čovjeka!« I kad ga ugledaše glavari svećenički i im Pilat: »Uzмите ga vi i raspnite jer ja ne mu Židovi: »Mi imamo Zakon i po Zakonu on jim.«

Kad je Pilat čuo te riječi, još se više

»Odakle si ti?« No Isus mu ne dade odgovora. Tada mu Pilat reče: »Zar meni ne odgovaraš? Ne znaš li da imam vlast da te pustim i da imam vlast da te razapnem?« Odgovori mu Isus: »Ne bi imao nada mnom nikakve vlasti da ti nije dano odzgor. Zbog toga ima veći grijeh onaj koji me predao tebi.«

Od tada ga je Pilat nastojao pustiti. No Židovi vikahu: »Ako ovoga pustiš, nisi prijatelj caru. Tko se god pravi kraljem, protivi se caru.« Čuvši te riječi, Pilat izvede Isusa i posadi na sudačku stolicu na mjestu koje se zove Litostrotos – Pločnik, hebrejski Gabata – a bijaše upravo priprava za Pashu, oko šeste ure – i kaže Židovima: »Evo kralja vašega!« Oni na to povikaše: »Ukloni! Ukloni! Raspni ga!« Kaže im Pilat: »Zar kralja vašega da razapnem?« Odgovoriše glavari svećenički: »Mi nemamo kralja osim cara!«

Tada im ga preda da se razapne. Uzeše dakle Isusa. I noseći svoj križ, izide on na mjesto zvano Lubanjsko, hebrejski Golgota. Ondje ga razapeše, a s njim i drugu dvojicu, s jedne i druge strane, a Isusa u sredini. A napisu Pilat i natpis te ga postavi na križ. Bilo je napisano: »Isus Nazarećanin, kralj židovski.« Taj su natpis čitali mnogi Židovi jer mjesto gdje je Isus bio raspet bijaše blizu grada, a bilo je napisano hebrejski, latinski i grčki. Nato glavari svećenički rekoše Pilatu: »Nemoj pisati: 'Kralj židovski', nego da je on rekao: 'Kralj sam židovski.'« Pilat odgovori: »Što napisah, napisah!«

Vojnici pak, pošto razapeše Isusa, uzeše njegove haljine i razdijeliše ih na četiri dijela – svakom vojniku po dio. A uzeše i donju haljinu, koja bijaše nešivena, otkana u komadu odzgor dodolje. Rekoše zato među sobom: »Ne derimo je, nego bacimo za nju kocku pa komu dopadne« – da se ispuni Pismo koje veli: »Razdijeliše među se haljine moje, za odjeću moju baciše kocku.« I vojnici učiniše tako.

Uz križ su Isusov stajale majka njegova, zatim sestra njegove majke, Marija Kleofina, i Marija Magdalena. Kad Isus vidje majku i kraj nje učenika kojega je ljubio, reče majci: »Ženo! Evo ti sina!« Zatim reče učeniku: »Evo ti majke!« I od toga časa uze je učenik k sebi.

Nakon toga, kako je Isus znao da je sve dovršeno, da bi se ispunilo Pismo, reče: »Žedan sam.« A ondje je stajala posuda puna octa. I natakloše na izopovu trsku spužvu natopljenu octom pa je primakloše njegovim ustima. Čim Isus uze ocat, reče: »Dovršeno je!« I prignuvši glavu, preda duh.

Kako bijaše Priprava, da ne bi tijela ostala na križu subotom, jer velik je dan bio one subote, Židovi zamoliše Pilata da se raspetima prebiju golijeni i da se skinu. Dođoše dakle vojnici i prebiše golijeni prvomu i drugomu koji su s Isusom bili raspeti. Kada dođoše do Isusa i vidješe da je već umro, ne prebiše mu golijeni, nego mu jedan od vojnika kopljem probode bok i odmah poteče krv i voda. Onaj koji je vidio svjedoči i istinito je svjedočanstvo njegovo. On zna da govori istinu da i vi vjerujete jer se to dogodilo da se ispuni Pismo: »Nijedna mu se kost neće slomiti.« I drugo opet Pismo veli: »Gledat će onoga koga su proboli.«

Nakon toga Josip iz Arimateje, koji je – kriomice, u strahu od Židova – bio učenik Isusov, zamoli Pilata da smije skinuti tijelo Isusovo. I dopusti mu Pilat. Josip dakle ode i skinu Isusovo tijelo. A dođe i Nikodem – koji je ono prije bio došao Isusu noću – i donese sa sobom oko sto libara smjese smirne i aloja. Uzmu dakle tijelo Isusovo i poviju ga u povoje s miomirisima, kako je u Židova običaj za ukop.

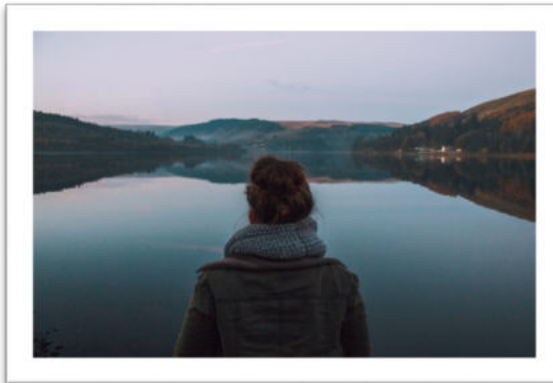
A na mjestu gdje je Isus bio raspet bijaše vrt i u vrtu nov grob u koji još nitko ne bijaše položen. Ondje dakle zbog židovske Priprave, jer grob bijaše blizu, polože Isusa.

Riječ Gospodnja.

OBITELJSKE AKTIVNOSTI

ISTRAŽIMO

Koliko smo kao obitelj spremni biti u šutnji? Neka se u našem domu prikladnim gestama očituje naša želja razmatrati Isusovu smrt. Mnogo je načina na koje možemo zastati, promišljati, moliti. Možemo ovoga dana postiti od hrane ali i drugih zabavnih sadržaja (ekrana, zabave, glazbe...). Prema zapisu Svetog pisma Isusova se smrt dogodila oko devetog časa, odnosno oko 15 sati. Razgovarajmo jesmo li kao obitelj spremni neko vrijeme provesti u šutnji toga dana, dogovorimo koliko će šutnja trajati i kada će završiti. Važno je naglasiti da je ova šutnja posvećena razmišljanju o Isusovoj smrti na križu. Za vrijeme šutnje može se čitati prikladan tekst ili pisati prema nadahnuću. Odredimo tko će šutnju završiti molitvom Oče naš. Nakon šutnje možemo razgovarati o dojmovima. Je li ovo bilo ugodno provedeno vrijeme? O čemu smo razmišljali? Jesmo li mogli biti sabrani ili nam je nešto omelo pažnju? Bi li ovo iskustvo ponovili? Ima li nešto što bi drugi puta učinili bolje, drukčije? (Ove primjedbe bilo bi dobro zapisati kao podsjetnik.)

MOLIMO

Razmatrati Isusovu muku i smrt možemo kroz pobožnost križnog puta. Mnogo je načina na koje možemo organizirati ovu molitvu, u vlastitom domu ili u prirodi, na mjestima predviđenima za molitvu križnog puta. Možemo čitati tekst križnog puta, promatrati umjetnička djela, slušati razmatranja snimljena u audio obliku, možemo pročitati evanđelje i odabrati likovnu tehniku kojom ćemo sami izraditi jednu ili više postaja križnog puta. Možemo uz to pjevati i/ili slušati stihove pjesme „Stala plačući tužna mati“ (Stabat mater) koju su uglazbili mnogi umjetnici. Pronađimo ih uz pomoć tražilica na Internetu.

Možemo se također poslužiti Križnim putem sina Josipovog. Nadahnut je Evanđeljem i Apostolskim pismom pape Franje „Patris corde“ (Očevim srcem) povodom 150. obljetnice proglašenja svetog Josipa zaštitnikom sveopće Crkve.

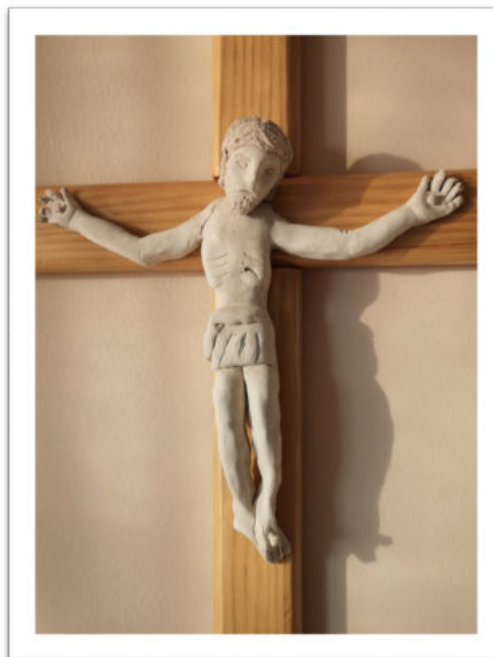
Tekst možete pronaći uz radni materijal ovih kateheza na stranici <https://djos.hr/molitveno-katehetski-materijali/>.

RAZGOVARAJMO

Koliko često razgovaramo o smrti u našoj obitelji? Bježimo li od ove teme ili joj, unatoč nelagodi, dajemo prostora u našim obiteljskim razgovorima? Ova tema osobito je zanimljiva djeci i interes za nju pojavljuje se vrlo rano. „Istraživanja potvrđuju da već djeca u dobi od 3. do 6. godine imaju poprilično jasne predodžbe o smrti, neovisno o tome što mi mislimo da ih nemaju.“ Tekst Suzane Vuletić: „Percepcija smrti i žalovanja iz dječje perspektive u pedijatrijskoj palijativnoj skrbi“ koji možemo pronaći na Internetu vrlo je vrijedna pomoć za razumijevanje poimanja smrti kod djece i adolescenata.

file:///D:/Folderi/Preuzimanja/Suzana_Vuletic.pdf

Djeca se zanimaju za teške teme poput bolesti i smrti. „Kada dijete inicira razgovor, važno je biti otvoren i iskren te prilagođen mogućnostima shvaćanja djeteta.“

ZAVRŠNA MOLITVA

Pomolimo se.

„Tvome križu klanjamo se, Gospodine, te hvalimo i slavimo sveto uskrsnuće tvoje, jer evo: drveta radi nastade radost u cijelom svijetu.“

Sveti Josipe, tebe nazivaju šutljivim svecem jer unatoč tvojoj važnoj ulozi, u Svetom pismu nije zapisana ni jedna tvoja riječ. Želimo od tebe naučiti šutjeti i djelima svjedočiti ljubav prema Isusu, našem spasitelju i otkupitelju.

Sveti Josipe, moli za nas.

IZRADIMO

Obiteljski križ

Od dva komada drva i malo glinamola možemo izraditi obiteljski križ. Drvo učvrstimo u križ, a od glinamola izradimo Isusovo tijelo. Kada se glinamol osuši, uz pomoć drvofigksa ili vrućeg ljepila zalijepimo tijelo na drvo. Obiteljski križ možemo blagosloviti i on će ostati naš trajni podsjetnik na Veliki petak. Uz njega možemo moliti križni put i koristiti ga prilikom blagoslova kuće i za obiteljsku molitvu. On može biti i lijep obiteljski dar.

Možemo također uz pomoć drveta, mahovine, kamenja i zemlje izraditi Golgotu ili Isusov grob. Mnoge ideje kako to učiniti pronaći ćete u tražilici na Internetu.